

· FØROYA · SOCIAL·DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 53.

Lýsingaprisur fyri peltreglur: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst avsláttur í prisinum.

Tírsdag hin 31. decembir 1929.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

3. árg.

**FØROYA
SOCIAL-DEMOKRAT**
ynskir lesarum sínum eitt
gott og eydnuríkt nýttár.

Tandlæge BREND
træffes 11-5. Telf. 114.

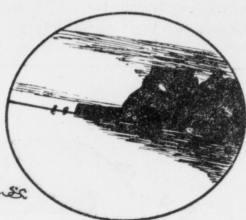
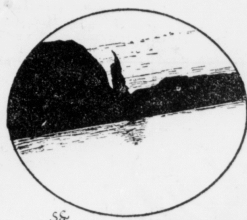
Vinduer, Døre og Lister.
Godt og billigt Arbejde.
Hugo Øster's Maskinsnedkeri,
Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

ÁRSINS YTSTA DEGI,
í tí lotuni, táð ársins
seinasta og ytsta stund nærkast,
vil tað altíð vera soleiðis, at
hugurin og hugsan leitar aftur
eftir, aftur til byrjan av tí árið,
ið nú er komið at enda og
rennur út í aldarðýpið — fyri
aldrí at koma aftur.

Táð ein soleiðis leysliga í
huganum leypur hitt farna árið
íggjognum, so verður ein altíð til
at stögga og hugsa, hvørja ferð
ein kemur fram á ymsar glottar,
ið vóru í farna árinum.

Ímillum teir glottar, ein kemur fram á og stöggar longst við,
eru væl teir stóru glottarnir, tær
hendingar, ið framum alt annað
hava stóran veraldarsøguligan
týðning; serstakliga hendingar ið
míða ímóti at broyta núverandi
stjórnarlag í teim ymsku stór-
lundum og smálundum. Slíkar
týðningarmiklar hendingar hava
farið munandi fram í seinri tíð,
og eins og 1928 — sum fyri
Týskland var eitt stórt ár — so
hefur hetta árið, ið nú er komið
at enda, eisini haft sínar stóru
politisku hendingar. Í hesum
hendingum hevur hitt litla Dan-
mark gingið á odda og hitt
mikla Bretland lagt somu leið.
Og, at hesi bæði lond hava verið
úti fyri politiskum stórhend-
ingum, hevur eisini sett merkir
viðá hvar um heimin. Í fyrsta
umfarið má tað sigast, at ráða-
gerðirnar í fólkasambandsráð-
num hava verið djúpt merktar
av tí politiska broytingarstreymi,
ið nú gongur um heimin, tí
broytingarstreymi, ið setti javn-
aðarmannastjórn í hesum báðum
londum, tí litla Danmark og tí
mikla Bretlandi. Tí aðalmálið,
ið hesar javnaðarmannastjórnir
fyrst vilja hava fram, er av-
vápnan, so tað kann skapast ein
varandi friður millum allar
heimsins tjóðir. Tað letur til, at
oddamenn í hesum starvi hava
haft gott handahógv til at um-
farið hetta stórmál á fundum,
ið hildnir vóru í allheimsríkis-
degnum í Genève, tí eisini
millum aðrar tjóðir, ið als ikki
verða stýrdar av javnaðarmann-
um, hevur starv teirra verið

Nú gongur at halli —

Nú gongur at halli, nú søkkur í kav
tað árið, ið lagnan til royndar mær gav,
tí sitið eg kyrrur, og sál mín gerst kvírr,
mær fyrkerst tankar, eg ei kendi fyrr,
tí sitið eg kyrrur á skýmingarstund,
meðan stjørnur mær tendrast yvir kvøldkvirru grund.

So mangur reis dagur við songi og sól,
ið vónir og háftoygdar kenslur mær ól,
men tá dagslýsið doyði sum ein fánandi rond
og nátt hálvdi yvir sína køvandi hond,
vóru vónirnar brostnar og kenslurnar við —
teimum fylgdi til jarðar eitt skuggagrátt lið.

Men á ársins seinastu skýmingarstund,
meðan stjørnurnar lýsa yvir kvøldkvirru grund
og minnini firrast og gerast kám —
eg kenni at tað, ið gav árinum dām
og nú tykist sálini ríkast og best,
er tað, sum á royndarstund særði meg mest.

SAM. DAVIDSEN.

fatað, og tær bestu vónir eru
um, at friðarstarvið vinnur góðan
ávøkstur. Mac Donalds ferð til
U. S. A. til samráðar við Ho-
over gevur okkum øllum friðs-
tarvandi menniskjum tær bestu
vónir.

Í 1929 vann javnaðarrørs-
slan stórsigur í Australia, og javnað-
armenn settu stjórn har. So tað
er ikki bert í Europa, at javn-
aðarrørs-
slan setur marka-steyrar,
nei, teir verða reistir um allan
heimin, og munagott er tað verk,
ið reist er í 1929.

Herheima hevur hitt nú lidna
árið eisini haft sínar glottar.

Ímillum hesar er framfrá
vert at nevna hitt stóra, lands-
gagnliga verk, ið Arbeiðarar og
Fiskimenn á Tvóroyri hava
reist og sett í gongd. Ein so
stórflingin fyrítøka er neyvan
fyrr reist í so lítum samfelagi,
sum okkara. Og heppnir hava
teir verið, Arbeiðarar og Fiski-
menn í Suðuroy, at tað hevur
eydnast teimum at reist hesa
stóru fyrítøku á tí grundarlagið,
ið tryggjar Fiskimonnum og
Arbeiðarum, sum arbeiða í felag
við hesari fyrítøku, fullt virði
fyri arbeiðið, nevniliga á sam-
virkisgrundarlagnum. Hendan
leiðin er oftani ávíst og verður
tað framvegis, men nú er hitt
fyrsta aðalstigið gjørt á hesari

leið, við ísvrkinum, sum kom
á gongd í 1929.

Ímillum ársins glottar eru ei-
sini aðrar royndir verdar at
nevna, harímillum tað arbeiði,
sum eisini í ár er gjørt fyri at
fremja føroyskt heimavirki. Sum
eitt aðallið í hesum arbeiði var
hildin ein framsýning í Keyp-
mannahavn av heimavirkaðum
vörum. Hendan framsýning eydn-
aðist sera væl, og seta vit tí tær
bestu vónir til eitt munagott
úrslit úr hesum starvi í kom-
andi árum. Ætlandi er, at um
ein Føroyadeild á framsýningini
í Trondheim nú í summari fæst
í lag, vil tað nora um hugin til
heimavirki, eins og útlitið fyri
at fáa sámligar prísir fyri
heimavirkaðar vörur vil batna.
Tá kann útlýtan av heimavirk-
aðum vörum eisini koma í eitt
fast og gott lag.

Í ár settu javnaðarmenn upp-
skot fram á Løgtingi um eina
stóra, umfatandi broyting í skip-
anini av okkara jarðavíðurskift-
um. Sum kunnugt vann hetta
almannagagnliga mál ongur
sømdir í ár á tingi — men ein
tátturin í hesum mikla málið
javnaðarmanna fyri at fremja
uppdyrkingararbeiði í Føroyum
var samtyktur á Løgtingi: stovn-
aðin av Føroya jarðagrunni.
Tað kundi sjálvandi verið

annað ymist at nevnt av tí, ið
hent er í ár, t. d. stovnaðurin
av Sjóvinnulánsgrunninum, sum
er eitt munagott tiltak, og vígslan
av havnabyggverkinum í Havn,
sum minni enn so er komið í
tørvuligt lag enn — tó er betur
ill hurð fyri gátt enn eingin.

Ny Fiskekutter med 120 Hestes Dieselmotor.

Der forhandles om
Exportskib.

(Telegram til „Føroya Social-Demokrat“).

København, 30.—12.—29.

Konsul Thygesen og Folke-
tingsmand Hans Nielsen har
nu sluttet Kontrakt om den
sjette nye Fiskekutter til Fær-
øerne. Skibet bygges paa Hobro
Skibsværft, bliver paa 52 Tons
og forsynes med 120 Hestes
Burmeister & Wains Diesel-
motor.

Lagtingsmand P. M. Dam
kom hertil i Lørdags for
forhandle om Exportskib til
frossen Fisk fra Færøerne til de
europæiske Fiskemarkeder.

Matreglurnar. Eitt av
teimum mongu málum, sum
fiskimenn ár eftir ár hava haft
frammi til broytingar, eru tær
sonevndu »matreglurnar». Hetta
er ein 36 ára gomul fyriskipan,
sum kom í gildi, meðan sjó-
vinnuviðurskiftini vóru nógv
aðrvisi enn nú, og í einari tíð,
tá oll onnur viðurskifti og livu-
fóturin í heilatíkið vóru aðrvisi
enn nú, so tað kundi ikki verið
óhóskandi, um hesar reglur
langt síðani vóru broyttar; men
tað hevur ikki eydnast at fáa
fram enn tá eitt uppskot, sum
fiskimenn og reiðarar kundu
einast um. Reiðararnir hava
hildið fast við hesar gomlu
reglur, sum vóru tær ein »kreda».
Matreglurnar eita í lógmalinum:
»Justitsministeriets Reglement
Nr. 249 af 6. November 1893
for Skibsmandskabets Forplej-
ning og Opholdsrum om Bord i
færøske Fiskerskibe», og tær eru
gjordar vegna § 45 í sjólógini
av 1. apríl 1892, sum gjord var
galdandi fyri Føroyar við kgl.
anordn. av 4. nov. sama ár.
Hóast sjólógin hevur fingið eitt
uppiskoyti í sjómannslógini av
1926, hvarvið kor sjómannana
eru børt í mangar mátar, eru
matreglurnar vorðnar standandi
óbroyttar.

Hetta »reglementið» er í tveim-
um partum, annar er um fólk-
rúmið og hin um matin. Tann
um fólkarrúmið hevur í langa
tíð ikki verið hildin, í
hvussu er stóddini viðvíkjandi:
66 kubikkfotur til hvønn mann
í lugarinum er reint ómøguligt
í smáum sluppum við einari
manning av 18—20 monnum.
Rúmið er sjáldan størri enn 800
kubf. til einar 15 manns, og
tað gevur ca. 53 kubf. til hvønn.
Hvat viðvíkur tí, sum »regle-
mentið» ásetur um flatumátið á
dúrki ella dekki: 11²/₁₀ kvadrat-
fotur til hvønn mann, so er tað
enn meira ómøguligt. Hetta er
sjálvsagt íllt at gera við; men
uri tað fækk í lag, at matgerðin
varð í einum rúmi fyri seg, t. d.
á dekkinum, har sum tað letur
seg gera, so var nógv vunnid.
Á stórrí skipum átti tað at verið
lógfest, at matgerðin skuldi verið
omandeks. — Tó hetta kemur
kanska at rætta seg alt, tá skip-
ini verða stórrí, sum nú er gott
útlit fyri.

Viðvíkjandi matinum, so er
kanska ikki stórt at siga til
hina tilætlaðu mongdina, og tað
sum ásett er um góðskuna. Bert
kann tað vera at finnst at, at
skiparin eismallur skal ansa
eftir. Var tað ikki líka so hósk-
andi, at kokkurin var tann
maður, sum her hevði hitt av-
gerandi orðið?

At ¹/₂ kg av hørðum breyði
pr. mann um dagin er nokk,
eru allir á einum máli um, tað
man í hvussu er sjáldan verða
etið upp, og teir flestu ynsja
heldur at fáa bleytt breyð, bakað
um borð; og av tí verður neyvan
heldur brúkt ³/₄ kg pr. mann